

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Quartum Incitamentum personæ concurrentes ad hoc Sacrificium. Cap. IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

mentum pro fidelitate in vsu sigilli, Deus à Sacerdotibus, nec Ecclesia vllum iramentum exigit, quo obligentur specialiter non consecrare extra sacrificium Missæ; idè quoad hoc, magis fudit & liberalior est erga Sacerdotes, quàm Rex erga suos dilectos Cancellarios.

196. Angelis eam non dedit, hinc S. Angustin. in Psal. *Quod datum non est Angelis, concessum est homini. Sacerdos enim hoc ineffabile conficit mysterium, & Angeli conficenti quasi famuli assistunt super hoc tam insigni privilegio. Super callem miratur terra, veretur homo horret infernus, contremiscit diabolus, & veneratur quàm plurimum Angelica celsitudo.*

Quocirca cum hac potestate prædicti Sacerdotes, maiora miracula Dei virtute edant, in sacrificio, vi dixi, quàm sancti qui habuerunt Prophetiæ donum & miraculorum, & quidem hoc non durans, per modum habitus sed transiens, vt docet S. Thom. 2. 2. q. 17. a. 2. debent magis excitari ad deuotè dicendam Missam motiuo huius potestatis, quàm sancti fecerint, motiuo gratiarum gratis sibi datarum.

197. Quando Eliæ Deus dedit potestatem 3. Reg. 17. & Iacob 5. aperiendi caelum vt pluuia decideret, magnum erat beneficium Dei, quo ille etiam valdè excitabatur, ad reuerenter & deuotè Deum colendum, etsi illam gratiam non semper habuerit, vt habent Sacerdotes, quotidie Christum aduocandi è celo vero, non ex aère, vt erat illa pluuia. Idè deberent Sacerdotes longè magis excitari ob suam potestatem sacerdotalem, saltem ad ita reuerenter & deuotè dicendum sacrificium Missæ, sicut solent serui Dei excitari, gratià miraculorum vel Prophetiæ datâ is non permanenter, sed per interualla: idque non quando ipsi volunt, sed quando Deus eos mouet.

198. Noui ego in Societate nostra in Italia aliquot tales, quibus Deus exceptâ suscitatione mortuorum omnis generis miracula concessit, imò aliquibus maiora quædam, & rariora, quàm sit suscitatio mortuorum, & scio eos ab eo tempore, quo Deus cepit illis communicare gratias gratis datas, nunquam deinceps illos vllum peccatum veniale committere solitos, in meditationibus, & in Missa dicenda, sed omnia opera Diuini cultus, per multos valde annos esse ab eis peracta, etiam in Missionibus longis & ædibus externorum Dominorum, cum summa reuerentia & deuotione, ac perpetuo & nunquam interrupto feruore, ac sine vlla tepiditate scio eos vixisse per plures decades annorum. Multò ergo magis id debemus æmulari, maiore & stabiliore potestate donati à Deo. Quando Christus Paralyticum sanauit, verbo dicens ei: *Surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam. Videntes turbe, timuerunt & glorificauerunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus, Matth. 9. 8.* Quotò magis glorificassent Deum, si illis ipsis

Lancij Opusc. Tom. 2.

eam potestatem dedisset. Maiorem nobis dedit, quàm si à paralytico morbum abegissemus, & illum in instanti domi suæ collocaassemus, vt nos substantias abigimus, & Christum sub earum speciebus collocaamus in instati. Ideo summa reuerentiâ, deuotione, & feruore debere mus, quodammodò euiscerando nos, offerre Missæ sacrificium, vt illud offerebant magni sancti, præsertim S. P. N. Ignatius, vt suo loco dicam, & S. Xaverius, & S. Philippus Nerius; & tot alij Dei serui & sancti.

CAPVT QVARTVM.

Quartum Incitamentum.

199. **A**D reuerenter & deuotè offerendum Deo hoc sacrificium est, accessio personarum quæ concurrunt ad hoc sacrificium offerendum. Nam concurrunt præter Sacerdotem, tanquam Christi Legatum immediatè offerentem, Christus ipse, in quantum homo. Quamquam, inquit Vasq. disp. 83. c. 3. n. 21. in 3. p. dici potest, Christus est Sacerdos, vt Deus homo, seu, homo Deus: quatenus valor sacrificij eius ortus est ex infinitâ dignitate personæ offerentis, Sacerdos secundùm Ordinem Melchisedech. Ille enim est principalis offerens; Sacerdos autem Christo subordina tus & secundarius. Solus enim verus Dei Filius Patri acceptû sacrificium offerre potuit, idè venit in mundum, quia nullus talis poterat reperiri. Christus est ergo principalis Sacerdos offerens. Quod est de Fide, definitum in c. Firmiter. de sum. Trinit. & Fide Catholica, & in Cõc. Florentino in Decreto vnionis, & in Trid. c. sess. 22. cap. 2. vbi dicitur: *Vna enim eademq; est hostia, idem nunc offerens Sacerdotum ministerio, qui se ipsum tunc in cruce obtulit.* Et S. Ambrosi. off. c. 48. *Da nostro sacrificio, Christus ipse se offert quasi homo, quasi recipiens Passionem, velut Sacerdos noster; vt nostra peccata dimittat.* Et S. Anselmus in pl. 38. ipse, inquit, offerre manifestatur in nobis, cuius sermo sanctificat sacrificium, quod offertur. Est autem offerens non remotè, eò quòd hoc sacrificium instituerit, aut quia hoc ex eius meritis suam vim habeat, vel quia id offerendum mandauit, sed propinquè, quia Christo volente & iubente in personâ eius, à Sacerdote offertur, vt dicitur in Conc. Florent. & in Decretis citatis, & docet etiam S. Thom. q. 83. a. 1. ad 3. & quia Christus, vt in celo existens, immediatè per suam humanitatem, vt principale & coniunctum instrumentum Diuinitatis, concurrat ad transubstantiationem, quæ est essentia sacrificij, agendo simul vt homo supremum Dei cultorem & intercessorem pro nobis. Cum in altari Christus immolatur, inquit B. Laurentius Iustinianus s. de corp. Chr. clamat idem Redemptor ad Patrem, corporales suas cicatrices ostendens, quatenus ab æternis suppliciis sua homines interpellatione custodiat. Idque Christum

199.

200.

201.

- facere pro offerente & pro quibus offertur, quoties Missa offertur, ait Suarez tom. 3. in 3. p. disp. 79. sect. 2. Nec tantum tunc Christus orat intercedendo, seu, ut ait Apostolus, *interpellando pro nobis*, Heb. 7. sed & Passionem suam cruentam, seu sacrificium cruentum, ipsumque sacrificium incruentum, Deo Patri representando in memoriam Passionis, ex Patris obedientia susceptæ, & ad illos fines seu effectus offerendo, quos cõfert viuus & mortuus: scilicet, in laudem Dei, in gratiarum actionem pro beneficiis, in satisfactionem pro peccatis, in impetratione rerum necessariorum, uti post alios bene explicant noster Turrianus, Bellarminus, Suarez, Tanner, d. 5. q. 9. dub. 3. n. 55. 56. Imò magis quam Sacerdos, quia magis applicat ille solus effectus mortis suæ, & Eucharistici sacrificij: Sacerdos autem tantum ut Legatus eius & Minister: qui sæpè vellet liberare aliquem ex Purgatorio, vel aliquid aliud impetrare, nec tamen id assequitur, quia id à solo Christo pendet, etsi velit etiam sacerdotem offerre sacram oblationem Sed quantitatem, & tempus, & modum, Christus, ut homo Deus determinat, & applicat pro sua voluntate. Ideo Sacerdos essentiam sacrificij conficiens, verba Consecrationis profert non in sua sed in Christi persona: *Hoc est enim Corpus verum &c.* quemadmodum olim Angeli, vice Dei apparentes, dicebant: *Ego Dominus &c.* Exodi 20. & aliis in locis.
202. Quocirca merito S. Chrysost. h. 83. in Matth. ait: & aliis in locis, idem & alij Patres citati infatà: *Non sunt humana virtutis opera hæc quæ proponuntur: qui tunc ipsa fecit in illa cœna, idem & nunc quoque facit. Nos ministrorum tenemus locum, qui verò sanctificat ea & immutat, ipse est. Hæc est illa mensa, & minus nihil habet. Nõ enim illam quidem Christus, hæc autem homo perficit, verum & hæc ipse quoque &c.* Laice, cum sacerdotem videris offerentem, ne ut sacerdotem esse putes hoc facientem, sed Christi manum inuisibiliter extensam. Nec tantum Christi manum, sed & duarum aliarum personarum. Hinc exclamat S. August. in Psal. *O sacrum & celeste mysterium, quod per vos. Pater & Filius & Spiritus sanctus operatur. O venerabilis sanctitudo manuum: ð felix Exercitium.* quia in eo cum Christo principaliter offerente, etiam Sacerdos offert.
203. Quapropter, cum omnes Diuinæ personæ per Deitatem suam, tanquam causa principalis prima, concurrant ad omnes actiones Sacerdotis internas & externas, uti sunt cogitationes, affectus, intentio, prolatio verborum Consecrationis, genuflexiones, motus manuum & totius corporis situs, ac compositio; Et præter cõcursum hunc in genere causæ efficientis, etiam Deus intimè præsens nobis, omnia ista videat quæ facimus, ð cum quanta reuerentiâ & deuotione sunt omnia petagenda. Si modò Christus è cælo descenderet, & indubitatè sciremus verum esse Christum, & vellet nobiscum por-
- tare aliquod pondus, vel aliquam rem manua- lem, simul coniunctis operis facere, quis dubitat, quòd illum rem summa cum reuerentiâ & deuotione cum illo faceremus. *Quantum gauderemus*, inquit S. Bernardus ser. f. 2. post Pascha col. 2. *Si eum in propria specie videremus: quis non accederet, immò curreret, & teneret pedes eius? Sed cum eum quotidie percipimus in altari sub specie panis & vini, nobiscum habitat in habitu peregrino; ut olim Discipulis euntibus in Emaus apparuit. Sed cū fide diuina credamus, quæ certior est, quam esse possit aspectus oculorum & quæuis alia priuata scientia, etiam per reuelationem personalem hausta, de Christi & Diuinitatis præsentia, nobiscum hoc sacrificium suo modo conficientis, & Christum præsentem & Deum ad illud concurrere, multò magis debemus illud peragere cum omni possibili nobis reuerentiâ & deuotione. Nam si Legatus Regis obiens legationem, cauet, ne quid indecorè dicat vel faciat, vel omittat, quia id vergeret in dedecus Regis et si absentis, cuius personam tunc gerit, multò magis in hac summi momenti legatione, omnis irreuerentiâ & indeuotio vitanda est, & omnia decentissimè faciendâ, quia Christus adest, videt, audit quæ Sacerdos eius legatus ad altare facit. Nota est historia etiam à S. Ambrosio l. 3. de Virgin. allata ad persuadendum Virginibus abstinentiam in ministerio Dei, à gemitu, excreatu, tussu, & risu, de puero Alexandri, qui tenens facem tempore sacrificij, spectante Alexandro, passus est sibi manum aduri, ne illo indecoro gestu eum offenderet. Quocirca, ut loco citato scribit S. Ambrosius. *Excepti ignem brachio, atque adusto corpore mansit immobilis, nec tacto panem indicauit steru. Tanta in puero barbaro fuit disciplina reuerentiæ, ut naturam vinceret quantum magis, si ille puer ipsi sacrificanti Sacerdoti ministraret, idem præstaret? Cum ergo nos non solum spectatores, sed sacrificantes, assistamus sacro altari, vnâ cum Christo nobiscum per suâ Humanitatem sacrificante, & transubstantiante panem & vinum, & se sistente sub eorum speciebus, & Deo, id est, tota SS. Trinitate ad omnes minimos mentis & membrorum nostrorum motus & gestus præsentem & concurrentem, quanta est nobis adhibenda reuerentiâ & deuotio? Nam SS. Trinitas & Christi Humanitas, plus est quam Alexander & omnes Reges ac Monarchæ terræ, præter tres Diuinæ personæ cum Christi Humanitate præsentis, etiam personæ Angelicæ assistunt, & horum quoque assistentia cum summa reuerentiâ & deuotione coniuncta, excitare nos debet ad reuerentiam ac deuotionem, præsertim cum Sacerdos Malac. 2. 7. appelletur *Angelus Domini exercituum*, Sacerdos autem nouæ Legis, est multò præstator, tanquam corpus est præstantius vmbra. *Dex enim veras, vmbra hæbet futurorum bonorum, non ipsam imaginem rerum.* Hebr. 10. 1.**

Ideo S. Chrysoſt. ponderans illa verba Apoſtoli Gal. 1. *Eſt Angelus de celo euangelizer: illud, de celo, additum eſſe ait, ad diſtinctionem Angeli terreſtris, qui eſt Sacerdos.*

Quod autem Angeli aſſiſtant, docet in primis S. Dionyſius Areopag. l. de cæl. hier. c. 5. & 9. aſſerens Angelos extremi Ordinis præſſe Eccleſiaſtica hierarchie & miniſtrationi Sacramentorum: quem locum S. Maximus ſic illuſtrat referente Franciſco Turriano l. 2. de Euch. c. 18. *Angeli tertij Ordinis præſunt ſacerdotibus, & reſpiciunt myſteria qua ab eis conſiciuntur.* Et Tertull. l. de or. c. 17. ait: *Tempore ſacrificij Angelum orationis adſtaret.* Et S. Ambroſ. in c. 1. Lucæ: *Non dubites aſſiſtere Angelum quando Chriſtus aſſiſtit, Chriſtus immolatur.* Et S. Bernardus l. 4. in dedicat. Eccl. ait: *Indeſſeſſa capſula ſanctorum ſpirituum ſanctificari muros Eccleſiarum.* Et l. 6. *Eceſſus ab Angelis ſanctis frequentari.* In Prato ſpirit. cap. 199. quidam ſanctus ſenex quocumque ſacrificium offerrebat, videbat Angelos ſibi dextrâ leuâque aſſiſtentes S. Saſoni Epicoſpo ſolemnia Miſſarum agenti, ſemper Angeli Dei miniſtrabant, atque illo ſolo vidente, ſacrificium cum ipſo manibus ſuis frangebant, vti in Floriacenſi ſcribitur Bibliotheca in eius vita c. 13.

Vide Nigronium in 2. Reg. Comm. nu. 22. & Scotiam de Miſſa c. 12.

Quocirca, etiam hæc Angelorum præſentia excitare nos debet ad deuotiſſimè Miſſæ ſacrificium offerendum, & S. Chriſti Corpus ſumendum. *Conſidera quæſo,* inquit S. Chryſ. h. 61. ad pop. *Meſa regalis eſt appoſita, Angeli meſa miniſtrantes ipſe Rex adeſt, & tu adſtas oſcutans?* Idem l. 6. de ſacerdotio: *Cum Sacerdos ſacrificium honore ac reuerentiâ pleniffimum perſecerit &c. per id tempus & Angeli ſacerdatis aſſident, & caeleſtium poteſtarum vniuerſus Ordo, clamores excitant, & locus altari vicinus, in illius honorem qui immolatur, Angelorum choris cinctus eſt.* Id ab ipſo S. Chryſoſtomo viſum eſſe, & præcipuis amicis ſpiritualibus priuatim enarratum, ſcripſit S. Nilus Abbas in epiſt. ad Anaſtaſium Epicoſpum, & refert Baronius to. 5. an. 407. *Cum capſer, inquit, Sacerdos ſanctum ſacrificium ſeu oblationem facere, plurimo ſtatim ex illis virtutibus de celo descendentes, ſolis induta ſplendidiſſimis, nudis pedibus, intentis oculis, prona altari magno cum ſentio & reuerentiâ quoad venerandum illud myſterium expletem ſunt, circumſteterunt.* Deinde huc illuc ſingula per totam domum diſſuſa, Epicoſpus, Presbyteris & Diaconibus diſtributionem Corporis & pretioſi Sacerdotis miniſtrantibus, adhaſerunt, ſatagentes & ſedulo adiuuantes. Hoc ipſum aſſerit S. Greg. l. 4. dial. c. 36. *Quis, inquit, Fidelium habere dubium poſſit, in ipſa immolationis hora, ad Sacerdotis vocem calos aperiri, in illo leſu Chriſti myſterio, Angelorum Choroſ adeſſe, ſummis ima ſociari, terrena caeleſtibus iungi, vnumque ex inuiſibilibus atque viſibilibus fieri.* Quocirca meritò poſſumus ad hoc ſacrificium applicare illa verba Apoſtoli Heb. 12. *Acceſſiſtis ad multorum mil-*

Lancij Opus. Tom. 2.

lium Angelorum frequentiam, & teſtamenti noui Mediatorem Ieſum, & Sanguinis aſperſionem melius loquentem quam Abel. Non videmus quidem eos, ſed ſi nobis aperirentur oculi, vti aperti ſunt famulo Eliſæi 4. Reg. 6. videremus, vti videbat S. Chryſoſtom. & S. Euthymius, teſte Cyrillo in eius vita. Vide Nigron. in Reg. 2. Comm. numer. 37.

Nil dico, quòd ſancti Angeli in historiis Eccleſiaſticis legantur præ reuerentiâ ſancti ſacrificij, ſacrificium Miſſæ offerentibus miniſtrare, & reſpondiſſe ad omnia, in defectu Miniſtri vel alia occaſione. Hoc contigit S. Oualdo Epicoſpo Wigornienſi, vti eſt in eius vita apud Sorium cap. 16. octob. 15. Et S. Gregorio Papæ, teſte Ioânes Diacono in eius vita. Nam cum dixiſſet. *Pax Domini ſit ſemper vobiscum.* Angelus Domini altâ voce reſpondit. *Et cum ſpiritu tuo.*

Et Fratri Ioanni Parmenſi Franciſcano toto tempore Miſſæ, Angelus ſpecie Fratris (qui obdormierat in cella) miniſtrauit, vti ſcribitur to. 2. Chron. Franciſc. l. 1. c. 57. Sed cum Ordinarius Miniſter è ſomno ſurrexit, & ei miniſtrare vellet, poſt Miſſam finitam, agnitum eſt, primum Miniſtrum, Angelum fuiſſe.

Noui & ego in Societate vnum, ſemper deuotiſſimè celebrare ſolitum, cui ſacrum dicenti viſi ſunt duo Angeli miniſtrare inſtar Diaconi & Subdiaconi, & dum eleuaret ſacram Hoſtiâ (in quâ eius hoſtia, tunc, & aliâ viſus eſt Chriſtus pulchri pueruli ſpecie) manus eius ſuſtentaſſe, dum Hoſtiam attolleret. Ita Deus remuneratur deuotionem in ſacrificio offerendo adhibitam.

Quocirca ſi ſolemus deuotiùs & magis reuerenter orare, & ſacrificium offerre, quando videmus noſtræ Miſſæ adſtare viros Principes & deuotos, quibus ſcimus non placere breues Miſſas ſed longas, vti erat Ferdinandus II. Cum Angeli nobis adſent, excellentiores omnibus Monarchis huius vitæ, coram quibus etiam Summi Pontifices & Imperatores genua ſteclunt, in ſignum adorationis; etiam ex hoc capite, debemus ſummâ reuerentiâ & deuotionè ſacrificare, eamque declarare in rebus ſuprà commemoratis. Hinc B. Laurentius Iuſtinianus ſer. de Corp. Chriſti: *Quoniam,* inquit, *Sacerdotes descendens de celo in carne Verbum, contractant manibus, tribuunt populo, in ſeſq. ſuſcipiunt, & Angelorum ſiue adſtantium, ſiue miniſtrantium vice funguntur, (quod nunquam datum eſt Angelis,) potiùs Angelicam quam humanam debent conuerſationem habere.* Accedat igitur Sacerdos ad Altaris Tribunal vti Chriſtus, aſſiſtat vti Angelus, miniſtre vti ſanctus, populorum offerat vti Pontifex, interpellat pro pace vti Mediator, pro ſe autem exoret, vti homo. Dicerem ego, vti reus, multorum conſcius & conuictus criminum, & in hoc mundo tanquam in carcere expectans iudiciariam Dei ſententiam: Et hoc modo aſſiſtendum omnino dicebat S. Ioannes Climacus gr. 7.

Sic, inquit, in prece tremens, nec aliter quam reus iudici assistens, ut & interiori & exteriori habitu, fauorem iusti iudicis conciliat.

Quapropter idem B. Iustinianus loco citato:

213. In oblationis hora, quantum fas est credere, aperiantur cali, mirantur Angeli &c. Quamobrem colligitur, quanta cum veneratione ibi debeat assistere Sacerdos, cui consecrandi hostias, atque intercedendi pro populo, est impensa auctoritas. Quod tanto magis nos ad deuotionem & reuerentiam excitare debet, quia non quomodocumque adstant Angeli, sed, ut ait

214. Orig. h. 9. in Leuit. Perquirunt, & curiose agunt, quid in vnoquoque nostrum inueniant, quod offerant Deo. Et S. Basil. in Psal. 18. Assistunt Angeli verba describentes, adest & Dominus, affectus intrantium considerans. Merito ergo S. Chrysost. hom. de non contemnen. Eccl. hoc motiuo suos excitat: Cogita prope quem assisteris, o homo, in sacro illo & horrendo sacrificio, cum quibus Deum su inuocaturus: cum Cherubim & Seraphim, & aliis caelestibus virtutibus. Qui ergo indeuote Missae sacrificium Domino offerunt, magis merentur illam S. Bernardi reprehensionem, quam suos tempore Psalmodiae indeuotos pestifera in Cant. Doleo aliquos vestrum graui in sacris vigiliis deprimi somno, (idem dico de aliis peccatis tempore sacrificij) nec cali ciues, scilicet sanctos angelos, qui se admiscere dignantur psallentibus, reuereri sed in praesentia Principum tanquam mortuos apparere, cum vestra illi alacritate permoti, vestris interesse solemnis delectantur. Vereor ne vestra desideria quandoque abominantes, cum indignatione recedant, & incipiat unusquisque vestrum sero cum gemitu dicere Deo, Longe fecisti notos meos a me, posuerunt me abominationem sibi. Et illud: Elongasti a me amicum & proximum, & notos meos a miseria. Quo etiam motiuo vtitur B. Laurentius Iustinianus ad excitandos Religiosos ad deuote Deo psallendum: A sanctis angelis, qui coram calorum Rege solennes indefinenter exercent excubias, & promunt laudes caelestium cantionum, toties abiciuntur, quoties negligenter pronunciantur. Hi etenim superni ciues, & sancta agmina, intersunt choris laudantium, exultantque in laudibus psallentium: si tamen distincte, si attentē si vigilanter, si ardentē si concorditer, si humiliter dicantur. Discurrunt namque inter illos, vispore ipsorum conciuēs & confortes Regni. Comprimunt & immundorum spirituum impetus, nec eos seuire patiuntur, tanquam fideles custodes. Nunc ascendunt, nunc descendunt, semper ad illorum profectum. Vbi que verò alacres sunt, vbi que festiui, vbi que solliciti, ne Diuina interrumpatur laus, ne caelestia cantica maculentur. At, si vel ad momentum tepescat affectus, distrahatur animus, aut dormitet oculus, illico indignantur sic oscitant, & non inuenientes quid offerant, suam mox praesentiam subtrahunt. Verecundum igitur & valde perniciosum est, in conspectu tantorum Principum irreuerenter psallere, verba intercedere, & corde tepescere, & inutiles cogitationes tractare. Si ergo propter solam Psalmodiam, praesentia Angelorum Sacerdotes excitare debet ad summam attentionem, reue-

de disc. & perf. mon. con. c. 17.

rentiam & deuotionem in psallendo, quanto magis actio sacrificij longe praetantior omni psalmodia, etiam merē Angelica & caelesti, summa cum attentione reuerentia & deuotionis seruator, peragenda est, etiam ex hoc capite, quia ei magis & cum maiore reuerentia adhaeret SS. Angeli ob realem praesentiam in Eucharistia SS. Humanitatis Christi, quam ibi summe reuerentur & adorant, & ab aliis, praesertim sacrificium hoc tremendum offerentibus adorati & tractari honorificentissime & sanctissime desiderant, quippe si qui melius quam nos, agnoscunt Christi Domini Humanitatis sacrosanctam Maiestatem Verbo aeterno hypostaticē vnita. O si praesentiam suam (pergit loco citato B. Iustinianus) propalare valerent, si quantum congaudeant de puritate alacriter psallentium (quanto magis deuotissime sacrificantium) eis liceret ostendere, prorsus omnis torpor abscederet, omnisq; ignauias fugaretur. Venustus namque aspectus, & suauis ipsorum assuetus, cum tam animi depellant tristitiam, atque indubitem inuentibus conferunt iocunditatem. Rutilant enim immortalitatis candore vestiti, nec minus fulgent caritatis diademate redimiti. Toti decori sunt, toti asabiles, toti deiformes. Cum ipsis ergo pure, alacriter & sollemniter, semper in corde, ac iugiter ore Domino decantemus. Ardeat in diuinis Officiis affectus, clamet vox, vigilant oculi, & vita concordet, ut merito dicere valeamus: In conspectu Angelorum psallam tibi Deus meus, adorabo ad templum sanctorum tuum, & confitebor nomini tuo Domine.

CAPVT QVINTVM.

Quintum Incitamentum.

AD hoc ipsum est, id cui offertur hoc sacrificium, qui est solus Deus trinus in personis, vnus in essentia. Hoc indicat summam excellentiam huius sacrificij, quod nulli alteri creature, possit illud sine peccato idololatriae offerri, nec B. Virgini, nec omnibus sanctis simul sumptis, nec ipsi Christi Humanitati, etiam ut connotanti vnionem hypostaticam, sed soli Deo ut Deus est, ratione totali diuinitatis infinita. Vocat Deus etiam homines Deos. Sic dixit Moysi Exod. 7. 1. Ego constitui te Deum Pharaonis: Et Iudices ac primores populi Dii appellantur Exod. 21. Offeret eum Dominus eius diis. Et c. 22. Dominus dominus applicabitur ad Deos & pl. 82. Dominus stetit in synagoga Deorum. Et sancti debent, per imitationem virtutum diuinitatum, us in gradu eminenti, fieri deiformes, uti non semel S. Dionysius Areop. loquitur de diu. nom. c. 1. & Desicari, ut ait S. Nazianzen. or. 47. & 2. in Iulian. Fieri Christi quodammodo in diuinitate simul & humanitate, ut dicit S. Anastasius Sinaita Patriarcha Antiochenus l. 7. hexam. Immo, ut simus Deus, quem admodum scripsit S. Augustin. ser. 13. de Tempore, & S. Chrysost. h. 2. in Matthaeum, & S. Thomas O. pulcul.